

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
м. Київ, МАУП, 27 жовтня 2006 р.*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2008

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Відповідальний редактор *В. М. Чирков*
(видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”)

Становлення і розвиток української державності: Матеріали Всеукр.
С76 наук.-практ. конф., Київ, МАУП, 27 жовт. 2006 р. — К.: ДП «Вид. дім
«Персонал», 2008. — 408 с.: іл. — Бібліогр. в кінці статей.

ISBN 978-966-608-972-7

У пропонованому збірнику подано статті учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43

ISBN 978-966-608-972-7

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2008
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008

Малишко М. І. <i>Розвиток і становлення державно-правових систем на території України</i>	149	Чикурлій С. О. <i>Особливості конституційно-правового статусу міністерств України</i>	234
Самойленко В. І. <i>Роль особистості в управлінні державою</i>	155	Губань Р. В. <i>Проблема реформи Ради безпеки ООН і позиція України</i>	241
Малиновський В. Я. <i>Реформування територіальної організації влади України: національний і міжнародний досвід</i> ..	161	Зубченко С. О. <i>Міфи і реалії “політреформованої” системи влади в Україні</i>	248
Лазоркін В. І. <i>Проблеми державотворення в умовах сучасного розвитку України</i>	173	Дуднік О. Я. <i>Південний Кавказ як один з напрямів і джерело диверсифікації енергопостачання України</i>	254
Каленяк В. П. <i>Козацьке самоврядування як чинник державотворення в Україні</i>	179	Мельник В. Г. <i>Теорія “ідеальної бюрократії” Макса Вебера і сучасність</i>	260
Сидоренко В. С. <i>Гендерний паритет як чинник української державності (у контексті державної загальнонаціональної та регіональної політики)</i>	188	Петровский Н. И. <i>Создание муниципальных банков — необходимое условие развития местного самоуправления</i>	265
Матвієнко О. М. <i>Нормативно-правове регулювання гендерного фактора в Україні (90-ті роки ХХ ст. — початок ХХІ ст.)</i>	195	Юрковський В. <i>Інтегральність освітянських і державотворчих дій громадських установ (на досвіді Товариства українських наукових викладів ім. святого Петра Могили)</i>	269
Кардаш І. П. <i>Збройні сили як фактор становлення державності України та підвищення її авторитету в міжнародних відносинах</i>	203	Пухтецька А. А. <i>Щодо запровадження в Україні стандартів належного врядування</i>	274
Радченко Г. О. <i>Роль парламенту в процесі реформування системи державного управління України</i>	210	Білоус А. О., Калига Л. В. <i>Зовнішньополітична діяльність Української Центральної Ради: перші кроки</i>	278
Вахній О. <i>Особливості формування і реалізації державної регіональної політики в Україні</i>	214	Низенко Е. І. <i>Система недержавної безпеки підприємництва як невід’ємна складова національної безпеки України</i>	286
Травянюк О. І. <i>Структура місцевих бюджетів</i>	220	Чупрій Л. В. <i>Філософсько-етичні цінності як основа духовно-національного відродження України і формування нової владної еліти</i>	290
Пузанова Г. І. <i>Правовое определение иностранной инвестиции как юридической категории</i>	226	Козюра І. В. <i>Земська реформа самоврядування на сучасному етапі державного будівництва</i>	297

СИСТЕМА НЕДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Становлення і розвиток української державності, с. 286–289

Входження країни в систему вільного ринку, де панує економічне суперництво за ринки збуту, породило багато раніше незнаних проблем.

Закономірності розвитку ринкових відносин викликали до діяльності на ринку численні приватні підприємства охоронно-розшукового плану. Склався ринок послуг у сфері недержавної безпеки. Не дивно, що на ринку першими з'явилися злочинні елементи. Становлення на ринку законних охоронних структур здійснюється у жорсткому протистоянні зі злочинним світом. Злочинний світ став досить небезпечним, особливо у вигляді організованих формувань, діяльність яких спрямована на дебілізацію економіки як країни в цілому, так і окремих об'єктів економіки.

Серед основних обставин, що сприяють порушенню безпеки підприємництва, можна визначити такі [2]:

- 1) порушення встановленого режиму збереження відомостей, які становлять комерційну таємницю;
- 2) порушення порядку користування технічними засобами, що створює можливість отримання інформації про підприємство конкурентами чи структурами організованої злочинності;

- 3) порушення порядку і правил дотримання безпеки на підприємстві, що створює передумови для реалізації злочинними елементами своїх намірів і можливого виникнення надзвичайних ситуацій.

У системі забезпечення безпеки підприємництва нині реально діють дві групи суб'єктів:

- держава — забезпечує здійснення функцій у цій сфері через органи законодавчої, виконавчої, судової влади, правоохоронні органи і спецслужби;
- недержавні організації — приватні охоронні фірми, служби безпеки, детективні агентства, навчальні заклади і школи підготовки співробітників для недержавної структури безпеки.

Нині бракує універсальних, загальноприйнятих критеріїв ставлення до недержавної системи безпеки підприємства, тобто до реалізації суб'єктом господарювання потреби захисту економічних інтересів підприємництва.

Правовий аспект проблем безпеки підприємства полягає у тому, щоб розробити і прийняти цілий пакет правових актів, які б сформували правовий фундамент безпеки в Україні.

Система забезпечення національної безпеки розглядається в концепції Національної безпеки України як організована державою сукупність суб'єктів — державних органів, громадських організацій, посадових осіб та окремих громадян, об'єднаних цілями і завданнями щодо захисту національних інтересів, що здійснюють узгоджену діяльність у межах законодавства України.

Таким чином, маючи законодавчі підстави для участі у вирішенні проблем захисту підприємництва, бізнес і громадянське суспільство повинні перекласти з плечей держави на себе частину проблем захисту приватної власності і своєї підприємницької діяльності.

Для реалізації цієї ідеї пропонується створення єдиного координаційного органу — суспільно-консультативного комітету з безпеки підприємства при державному органі. Для забезпечення взаємодії суб'єктів недержавної системи безпеки підприємства та органів державної влади пропонується створити відповідні Координаційні ради. Запропоновані форми організації взаємодії органів державної влади і недержавних структур є віддзеркаленням демократичних процесів, які проходять в нашій країні і в основі яких лежить створення механізмів взаємодії між громадянським суспільством і державою.

Кожна фірма являє собою систему, яка включає в себе основні елементи і зв'язки між ними. Саме по лініях внутрішніх і зовнішніх зв'язків системи (фірми) можуть виникати і реалізуватися загрози її економічної безпеки. Для забезпечення максимального рівня захисту від цих загроз необхідно задіяти певну діяльність, яка повинна носити системний характер.

Об'єктом системи забезпечення фінансово-економічної безпеки є стабільний стан суб'єкта підприємницької діяльності в поточному і перспективному періоді. Саме від об'єкта захисту здебільшого залежать основні характеристики системи забезпечення фінансово-економічної безпеки. Оскільки об'єкт захисту є складним, багатоаспектним, то ефективне забезпечення фінансово-економічної безпеки має ґрунтуватися на комплексному підході до управління цим процесом. Комплексний підхід передбачає створення комплексної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємницької діяльності. Стає очевидним, що для забезпечення безпеки підприємництва на належному рівні необхідні професійні знання, навички й уміння, тому в Інституті права МАУП вивчають курс "Організаційно-правові проблеми безпеки підприємництва".

Предмет навчального курсу: теорія закономірностей виникнення, обмеження, уникнення небезпек і загроз, процесів їх взаємозв'язків, що впливають на безпеку стану і розвитку підприємництва, його складових та організаційно-правових методів, що ґрунтуються на пізнанні цих закономірностей, прийомів підготовки і способів здійснення превентивних дій для забезпечення безпеки особи, підприємства, господарського товариства, товариства, що займається банківською діяльністю, у повсякденній обстановці й позаштатних ситуаціях.

Вивчення у рамках курсу науково-технічного аспекту є необхідним, тому що він не є предметом дослідження інших галузей знань, а становить власну предметну сферу. Аналізуються організаційна та функціональна структури системи безпеки, інформаційно-аналітичне забезпечен-

ня безпеки, теорія та практика конкурентної розвідки і контррозвідки, наукова організація праці та ін.

Організаційно-управлінський аспект проблеми полягає в тому, що ефективним засобом забезпечення безпеки підприємства є система безпеки, тому важливим і актуальним є розроблення та використання вже існуючих знань щодо організації управління цими системами.

Стає очевидним, що вживати тактично грамотно заходи у сфері захисту підприємництва зможе лише той співробітник служби безпеки суб'єкта господарювання, який знається на секретах конспірації, методах пошукової діяльності, а також має навички їх практичного використання.

Для забезпечення безпеки підприємства на належному рівні необхідні професійні знання, навички та уміння.

Розглянемо докладніше загальні організаційно-методичні рекомендації зі спеціальної підготовки співробітників недержавної служби безпеки.

Основна мета підготовки співробітників недержавної служби безпеки — навчити керівників цих структур:

- ефективно використовувати своїх підлеглих і наявні технічні засоби при вирішенні завдань щодо забезпечення безпеки підприємницької діяльності — в установах, організаціях, у складній обстановці, в повсякденній діяльності;
- керувати співробітниками під час дій щодо попередження злочинних зазіхань у сфері економіки підприємства;
- навичкам захисту життєдіяльності підприємства і життя персоналу.

У системі підготовки керівників структурних підрозділів недержавної

служби безпеки варто зосередити увагу на питаннях оволодіння методичними навичками навчання підлеглих і цілеспрямованої підготовки до вирішення поставлених завдань.

Ця діяльність полягає в тому, щоб, спираючись на їхні вже здобуті знання, практичний досвід, виробити в них нові якості, що забезпечують успішне оволодіння прийомами конспірації, втаємничення дій зі збирання інформації, необхідної для ефективного захисту підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Основну увагу на цих заняттях варто приділяти вивченню:

- способів несанкціонованого доступу до об'єктів і джерел конфіденційної інформації;
- каналів витоку;
- способів радіоакустичного підслуховування;
- способів захисту від економічного шпигунства;
- тактичних прийомів здійснення фізичної охорони;
- методів, застосовуваних конкурентами у процесі ведення економічної розвідки, вивченню кон'юнктури ринку;
- основних елементів системи забезпечення безпеки підприємства та ін.

У професійній підготовці співробітників недержавної служби безпеки, доцільно вивчати практичні методи діяльності на тлі конкретних типових ситуацій з урахуванням можливої тактики протилежної сторони.

Вивчення конкретного методу діяльності починається:

- з ознайомлення із загальним тактичним задумом завдання;
- з'ясування змісту завдання і суб'єктивного схвалення його;
- ознайомлення із сутністю дій, що мають бути здійснені.

Підготовка до вжиття конкретного заходу включає:

- вивчення тактичних особливостей дій, здійснення яких доцільне для досягнення поставленої мети;
- прогнозування найімовірних варіантів поведінки іншої сторони;
- вибір найоптимальніших методів керування діями виконавців у різних умовах обстановки.

Тут, як і в будь-якій сфері тактики, при виконанні поставленого завдання важливо враховувати не тільки тактичні можливості й властивості кожного структурного підрозділу служби безпеки підприємства, а й визначати способи раціонального використання сил і засобів у взаємодії. У таких випадках доцільно переважно відпрацьовувати тактичні прийоми застосування технічних засобів зв'язку в умовах прогнозованої обстановки, близької до реального, шляхом проведення практичних проб.

При виробленні найбільш доцільної лінії поведінки виконавця з урахуванням ситуації, що склалася, особливу увагу треба приділяти його вольовим діям.

Характеризуючи психологію поведінки людини, вчені виходять з того, що її дії здійснюються залежно від свідомого контролю і являють собою цілеспрямований, свідомо регу-

льований процес. При цьому суб'єкт дій не повинен втрачати здатність до самоконтролю і самоаналізу [1].

Зазначене вище найбільше стосується аспектів підготовки співробітників недержавної служби безпеки до застосування дій, адекватних загальному задуму завдання планового заходу.

В Україні особливого значення набуває проблема створення сприятливого клімату для підприємництва, його цивілізованого розвитку, активізації інвестиційної діяльності, захисту прав та інтересів від протиправних посягань.

Небезпечні тенденції у динаміці вітчизняної економіки, криміналізація суспільних відносин, а також збільшення загроз техногенних катастроф і терористичних виявів виводять проблему захисту особи, власності і суспільно-економічних відносин на загальнонаціональний рівень. За умов, що склалися, актуалізується питання формування недержавної системи безпеки підприємництва як вагомого важеля забезпечення національної безпеки держави.

Література

1. Романов В. В. Юридическая психология: Учеб. пособие. — М.: Юристъ, 1998.
2. Ярочки В. И. Система безопасности фирмы. — 2-е изд. — М.: Ось-89, 1998.